אוצר מדרשים — סוף דבר

סוף דבר: ריב"ל בספרו יהושפט (צד 59) אומר בשם ריגיו שהילקוט מביא דברי הדרש על הפסוק כל עצמותי תאמרנה בשם מדרש סוף דבר, וכתב ע"ז: מעולם לא שמעתי מדרש ששמו "סוף דבר", ובאמת מובא הדרש הזה בשם 'מדרש סוף דבר' בדברי הרדב"ז בתשובותיו (ח"ג סי' תקע"א) וז"ל: ותו דגרסינן במדרש סוף דבר על פסוק כל עצמותי, אמר דוד אני משבחך בכל איברי ומקיים בהם המצוות, בראשי אני כופפו וכורע בתפלתי, בשערות ראשי אני מקיים לא תקיפו וכו' עכ"ל, ובלי ספק נקרא כן הדרש הזה ע"ש התחלתו בילקוט תהלים במלות "סוף דבר" אך איננו מדרש מיוחד (המליץ שנת תרנ"ד גליון 218).